

Kárpáti Magyar Krónika

A Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet
elektronikus lapja

Kiadja a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai
Közössége

Lapengedély száma: 3 T Nr. 188

Kárpáti Magyar Krónika – XXIII. (XX.) évfolyam, 17. (271.) szám. 2019. augusztus 30.

Írta: Zubánics László, Dupka György, Szemere Judit, Fuchs Andrea | A kiadás éve: 2019

Ez lesz 2019 szeptembere folyamán

Fontosabb események, rendezvények

2019. augusztus 28. – szeptember 1. Kárpátaljai Nyári Egyetem Péterfalván. Szervező: Kárpátaljai Magyar Diákok és Fiatalkutatók Szövetsége (KMDFKSZ), Momentum Doctorandus (MD), Ungvári Református Egyetemi Gyülekezet (UREGY).

2019. augusztus 30. – szeptember 1. Kétkeréken történelmünk nyomában –Asztély, Jánd, Beregszász, Nagymuzsaly, Bene, Tiszaújlak, Jánd. Szervező: Asztélyi Polgárőr Egyesület.

2019. szeptember 1. Erkel *Hunyadi László* című operájának koncertszerű előadása. Kezdet: 19 óra. Helyszín: beregszászi Aréna. Szervező: Magyarország Beregszászi Konzulátusa.

2019. szeptember 1–15. Megrendezésre kerül a VI. Kárpátaljai Nemzetközi Szobrásztábor a Család témakörben. Helyszín: Kvitka Polonini üdülő. Szervező: Pro Arte Munkács civil szervezet.

2019. szeptember 6–8. A Kárpátaljai Magyar Egészségügyi Dolgozók Társasága (KMEDT) és a Magyar Egészségügyi Társaság (MET) IX. *Dr. Novák Endre- napok* címmel nemzetközi konferenciát rendez. Helyszín: Aknaszlatina, Imperia étterem, rendezvények terme.

Tervezett előadások szeptember 7-én (a felszólalás sorrendjében):

1. EMMI előadó

A magyar egészségügy helyzete, változása a Kárpát-medencében (30')

2. Prof. Dr. Kellermayer Miklós, POTE, Pécs

„Ilyen az Ember, egyedüli példány” (30')

3. Dr. Kiss László CSc. orvostörténész, Szent Erzsébet Egészségügyi és Szociális Főiskola, Pozsony

Máramaros vármegye orvostörténetének fénykora (1829-1879) – Peregriny György, Kapu Lajos, György József és Kutka Elek megyei főorvosok emlékezete (25)'

4. Dr. Dupka György történész, Szolyvai Emlékparkbizottság, Ungvár

A mi Golgotánk: Szolyva 1944-2019 (25)'

5. Dr. Gárdos László osztályvezető főorvos, Zala Megyei Kórház, Zalaegerszeg

Az anyatejes táplálás jelentősége az újszülött- és csecsemőellátásban (30)'

6. Prof. Dr. Altorjay István, I Belgyógyászati Klinika, Debrecen

A colorectális daganatok szűrése és gondozása (30)'

7. Prof. Dr. Szircsák Erzsébet, UNE, Ungvár

Krónikus hasnyálmirigy-gyulladás:diagnosztikai és kezelési lehetőségek (30)'

8. Doc. Dr. Riskó Sándor, UNE, Ungvár

Új lehetőségek és a régi hibák a krónikus szívelégtelenség kezelésében (30)'

9. Prof. Dr. Botz Lajos, PTE KK GYTK, Pécs

Gyógyszerkölcsonhatások a gyakorlatban, klinikai relevanciák (30)'

10. Prof. Dr. Galuska László, DEOEC Nukleáris Medicina Intézet, Debrecen

Az immunrendszer vizsgálati lehetőségei a nukleáris medicinában (30)'

11. Monspart Sarolta, Országos Egészségfejlesztési Intézet, Budapest

Mindennapi kenyerünk és testedzésünk (30)'

2019. szeptember 7. A kárpátaljai magyar iskolák központi tanévnyitó ünnepe. Kezdet: 10.00. Helyszín: Csongor, Béke út 140., Csongori Református Templom. Szervező: Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség.

2019. szeptember 7–8. hUNGaryFest 2019. Kezdet: 10.00. Helyszín: Ungvár, Pravoszláv part 12., Magyarország Ungvári Főkonzulátusa. Szervező: Magyarország Ungvári Főkonzulátusa.

2019. szeptember 7–8. DobóFeszt és Keresztes Ildikó-koncert. A Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet hatodszor rendez hagyományőrző fesztivált az egri vár védőjének tiszteletére. Az eseményt egy év szünet után ismét két helyszínen – Császlócon és Szerednyén – valósítják meg. A szerednyei születésű báró ruszkai Dobó István a magyar történelem egyik legnagyobb hőse. Alakja példaértékű minden anyaországi és határon túli magyar számára.

- Szeptember 7-én a császlóci sportpályára várják az érdeklődőket, ahol a kezdőnapot Keresztes Ildikó koncertje koronázza meg. A sokoldalú díva 2019-ben szólókarrierjének 20. évfordulójára kibővült zenekarral, letisztult, kifinomult, egyben rendkívül muzikális repertoárral lép színpadra. Munkásságát számos szakmai elismeréssel díjazták: eMeRTon-díj, Artisjus-díj, Fonogram díj, Magyar Toleranciadíj, Magyar Érdemrend lovagkeresztje. A rendezvény közép-európai idő szerint 15.00 órakor kezdődik.

- Szeptember 8-án Szerednye központjára várják az érdeklődőket, ahol nem maradnak el kézműves foglalkozások, népi gyermekjátékok és a népzenei fellépők produkciói sem. Az ízek és szolgáltatások utcáján fagyaltkülönlegességeket, borokat és finom ételeket kóstolhatnak a látogatók.

A szervezők szeretettel várnak minden érdeklődőt! Az VI. DobóFeszt a Császlóci, illetve Szerednyei Polgármesteri Hivatal társszervezésében valósul meg.

2019. szeptember 14. A VI. Kárpátaljai Nemzetközi Szobrásztáborban a *Család* témakörben elkészült négy szobor avatása Tiszabökényben, Tiszafarkasfalván, Péterfalván és Forgolányban a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége, a Tiszabökényi Római Katolikus Egyházközség, a Pro Arte Munkács és a Péterfalvai Polgármesteri Hivatal szervezésében.

2019. szeptember 15. *Pilátus éjszakája* – egyfelvonásos történelmi dráma. Kezdet: 16.00. Helyszín: Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház (Beregszász, Munkácsi út 1.). Szervező: Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház, Beregszászi Római Katolikus Egyházközség.

2019. szeptember 19. Turisztikai kiállítás Ungváron. Kezdet: 9.00. Helyszín: Bagolyfészek kulturális-történelmi központ (Ungvár, Rákóczi Ferenc u. 2.).

2019. szeptember 20. EGTC-konferencia a határon átnyúló kapcsolatokról a Tisza Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás szervezésében a makkosjánosi Helikon Hotelben.

2019. szeptember 22. [III. BercsényiFeszt Ungváron](#) a Pro Cultura Subcarpathica szervezésében. „Gróf Bercsényi Miklós, Ung vármegye főispánja harmadszor rendez mulatságot a Pro Cultura Subcarpathica közreműködésével szeptember 22-én az ungvári várban. Az aranyarkantyús vitéz és felesége, Csáky Krisztina közép-európai idő szerint 15.00 órakor nyitja meg az ünnepséget. A vár urainak tiszteletére az ungi és azzal szomszédos vármegyék legkiemelkedőbb népi tánccsoportjai tesznek tanúbizonyságot tehetségükről, s szórakoztatják a nagydíjazottakat. Az impozáns helyszínen kézműveskedhetnek, hagyományörzőkkel találkozhatnak, s a grófi párossal is bátran szóba elegyedhetnek. A nap megkoronázásaként a messze földről érkező Bagossy Brothers Company lép a vár színpadára, majd a vidék legtehetségesebb tűzsonglőrjei tartanak szemkápráztató bemutatót.”

2019. szeptember 28. 5. Beregszászi Jótékonyági Félmaraton. Kezdet: 8.00. Helyszín: Jánosi, Barna György Stadion. Szervező: Magyar Ökumenikus Segélyszervezet.

2019. szeptember 28. A hipertónia mint népbetegség rizikófaktora, szűrése, megelőzése, szövődménye és terápiája – konferencia. Kezdet: 9.00. Helyszín: II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (Beregszász, Kossuth tér 6.). Szervező: a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felnőttképzési Központja.

2019 szeptember folyamán: alkotótáborok, író-olvasó találkozók, kiállítások, könyvbemutatók, megemlékezések, koszorúzási ünnepségek, egyéb kulturális rendezvények.

VENDÉGSÉGBEN

2019. szeptember 2–8. Körmendi Lajos Író-tábor Berekfűdön.

2019. szeptember 6–8. Kárpátaljaiak találkozója Balatonföldváron. A Kárpátaljai Szövetség idén ősszel 29. alkalommal tartja az évente megrendezésre kerülő, immár hagyományossá vált

balatonföldvári találkozóját, amelynek helye: Riviéra Park Hotel (Balatonföldvár, Somogyi Béla u. 5.)

PROGRAM

PÉNTEK

17.00–17.10 — Elnöki köszöntő (Benza György)

17.10–17.30 — Emlékpadaállítás (Kerényi Gyula emlékére)

17.30–19.00 — Lelkipásztornak lenni Kárpátalján – kerekasztal beszélgetés, vezeti Benza György

20.00–21.30 — Zenés műsor a Turay Ida Színház művészei – Szakács István (zongora) és Matuz Gergely (fuvola) – közreműködésével

SZOMBAT

10.00–12.00 — Kárpátalja elszakítása, avagy 100 éves a Saint Germain-i szerződés – minikonferencia (vezeti dr. Seremet Sándor)

12.00–13.00 — Könyvbemutató

14.00–15.30 — Védd a magyart! – filmvetítés és kerekasztal-beszélgetés (vezeti Csete György Eörs)

21.00 — Party-Max – táncmulatság hajnalig

VASÁRNAP

10.00–11.00 — Ökumenikus istentisztelet

2019. szeptember 13. Gulágkutatók Nemzetközi Társaságának közgyűlése Budapesten.

PROGRAMAJÁNLÓ, KIÁLLÍTÁSOK, ELŐADÁSOK

Állandó kiállítások:

- A Sztálinizmus Áldozatainak Kárpátaljai Emlékmúzeuma. A múzeumlátogatásokat Meskó János történész koordinálja (janungvari@gmail.com). Ungvár, Pravoszláv part 22.
- Boksay József Kárpátaljai Megyei Szépművészeti Múzeum. Ungvár, Zsupanat tér 3. Nyitva tartás: hétfő – vasárnap (kedd szabadnap) 08.00–15.30 óra között. Tel.: (03122) 3-44-42.
- Uzshorod Galéria. Ungvár, Szvoboda sugárút 7/26. Nyitva tartás: kedd – vasárnap (hétfő szabadnap) 10.00–17.00 óra között. Tel.: (0312) 61-25-49. A galéria időszaki kiállításokat szervez ukrán és a szomszédos országok művészeinek alkotásaiból.

- Kárpátaljai Néprajzi és Népi Építészeti Múzeum. Ungvár, Káptalan u. 33A. Nyitva tartás: hétfő – vasárnap (kedd szabadnap) 8.00–15.30 óra között. Tel.: (03122) 3-73-92.
- Kárpátaljai Honismereti Múzeum. Ungvár, Káptalan u. 33. Nyitva tartás: hétfő – vasárnap (kedd szabadnap) 08.00–15.30 óra között. Tel.: (03122) 3-44-42.
- Manajló Tivadar festőművész emlék- és múzeumháza. Ungvár, Drugeth út 74. Nyitva tartás: kedd – szombat 8.00–16.00 óra között. Tel.: (03122) 3-25-95. A festményeken kívül dokumentumok, kéziratok és levelek fénymásolatai is helyet kaptak a kiállításon.
- Koczka Antal festőművész emlék- és múzeumháza. Ungvár, Vinnyicsna út 20. Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 8.00–16.00 óra között. Tel.: (03122) 3-06-91. A kiállítás tárgyai: festmények, dokumentumok, levelek.
- Az Ungvári Nemzeti Egyetem magyar karán az alábbi alkotók kiállítása tekinthető meg:

Molnár Zsolt: *Magyarlakta települések címerei és pecsétjei.*

- A Péterfalvai Képtárban megtekinthetők a Munkácsy Mihály Alkotótábor tagjainak munkái, amelyek a képtár állományát gyarapítják. A tárlaton többek között láthatjuk Asztalos Éva (Ungvár), Bálint Lívia (Nagydobrony), Bartosh József, Bartosh Tatjana (Beregszentmiklós), Bilák Marina (Rahó), Fuchs Andrea (Ungvár), Darabán János (Rahó), Homoki Gábor (Péterfalva), Kalitics Erika (Munkács), Kutasi Xénia (Bene), Klisza János (Ungvár), Klisza Krisztina (Ungvár), Lőrincz István, Lőrincz Katalin (Ungvár), Matl Péter, Matl Szilárd (Munkács), Nigriny Edit (Ungvár), Prófusz Marianna (Beregszász), Réti János (Ungvár), Soltész Péter, Soltész Gabriella (Ungvár) munkáit.
- Kárpátalja kortárs képzőművészeinek, népművészeinek, fotóművészeinek állandó kiállítása a Péterfalvai Képtárban (Péterfalva, György Endre kastély). Tárlatvezető: Borbély Beáta igazgató. A képtárban közel kétszáz képzőművészeti alkotás látható. A korábbi évtizedek kárpátaljai festészetét Balla Pál, Habda László, Herc Jurij, Harangozó Miklós, Kassai Antal, Kontratovics Ernő, Kosztrub Georgij, Medveczkyné Luták Edit, Medveczky Miklós, Mikita Volodimir, Mitrik Mihajló, Prihogyko Vjacseszlav, Sütő János, Szkakandij Vaszil, Szaller Olekszandr, Zvenigorodszkij Vitalij és más jeles alkotók válogatott alkotásai képviselik. Megtekinthetők Picur Zoltán (Ungvár) és Szajkó Tibor (Beregszász) fotói.
- A Tiszahát népének életvitelével kapcsolatos tárgyak, valamint az ugcocsi népművészek alkotásainak állandó kiállítása a Tiszaháti Tájmuzeumban (Tiszabökény-Farkasfalva, Fogarasy-kúria).
- Garanyi József és Horváth Anna, valamint más beregvidéki képzőművészek állandó emlékkiállítása a Beregvidéki Múzeumban (Beregszász, Bethlen Gábor u. 1.).
- A Beregszászi 6. Számú Általános Iskolában állandó kiállítás Horváth Anna hagyatékának egy részéből, amelyet Finta Éva költő adományozott az intézménynek.
- Bartosh Tatjana, Bartosh József és más kárpátaljai kortárs alkotók kiállítása a beregszentmiklói várkastélyban.
- Tiszabökényi Árpád-házi Szent Erzsébet római katolikus templom: *Egyházüldözés Kárpátalján 1944–1991* című állandó tárlat dr. Dupka György összeállításában. A Gulág Emlékbizottság támogatásával készült 30 tablón bemutatásra került az üldözöttek szenvedéstörténete öt témakörben: „A Gulágra elhurcolt kárpátaljai római katolikus papok 1945–1956”, „A görögkatolikus egyház felszámolása, a lelkipásztorok meghurcoltatása és rehabilitálása Kárpátalján 1945–1989”, „A kárpátaljai református lelkészek és egyházi élet a szovjet egyházpolitika szorításában”, „Más felekezetekhez tartozó hívek üldözése, a vallásgyakorlás korlátozása a szovjet érában”.

Hasznos kulturális, irodalmi, művészeti, tudományos információk

- Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet: <http://kmmi.org.ua>
- Kovács Vilmos Irodalmi Társaság: <http://kvit.hu>

- Szolyvai Emlékpark: www.szolyvaipark.com.ua
- Kárpátaljai Tudományos Adatbank: karpataljaiadatbank.net
- II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola: www.kmf.uz.ua
- Ungvári Nemzeti Egyetem Ukrán–Magyar Oktatási-Tudományos Intézete: magyarkar-une.org
- Kárpátaljai Magyar Akadémiai Tanács: <http://kmat.uz.ua>

Hasznos média linkek

<http://www.karpatalja.ma>

<https://www.karpatinfo.net>

<http://karpataljalap.net>

<http://kiszo.net/>

Könyvespolc – 2019

Megjelent az **Együtt** című irodalmi folyóirat 2019. évi 1., 2. és 3. száma.

ÚJ KÖNYVEK

Magyarországon megjelent könyvek:

* „*Ruszin voltam, vagyok, leszek...*” *Népismereti olvasókönyv.* **Fedinec Csilla – Cserniczkó István** (szerk.). Charta XXI Egyesület és a Gondolat Kiadó, Budapest, 2019.

* **Vári Fábrián László**: *A kakukknővér.* 76 ruszin és ukrán népballada. MMA Kiadó Nonprofit Kft., Budapest, 2019.

* **Marcsák Gergely**: *Fekete-Tisza.* Versek. [Előretolt Helyőrség Íróakadémia](http://eloretolthelyorssegiroakademia.hu) (KMTG), Budapest, 2019.

* **Shrek Tímea**: *Halott föld ez.* Novellák. [Előretolt Helyőrség Íróakadémia](http://eloretolthelyorssegiroakademia.hu), Budapest, 2019.

* *A kárpátaljai magyarság a 21. században.* Esszék, tanulmányok. Magyar szemhatár. Sorozatszerkesztő: Pusztay János. A kötet összeállító szerkesztője: Zékány Krisztina. Szerzők: **Bacsó Róbert, Balogh Csaba, Bence Norbert, Bocskor Szedlakovics Zita, Dunda György, Kovács Péter, Nagy István, Pogány István, Pusztay János, Revalló Nikoletta, Rezes József, Spenik Sándor, Zékány Krisztina, Zubánics László.** Nap Kiadó Kft., Budapest, 2018.

Kárpátalján megjelent könyvek:

Stók Lajos: *Vadásztörténetek.* Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2019.

Czébely Lajos: *Jelek egy félszigetről.* Tanulmányok, esszék. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2019.

Lengyel János: *Feltámadás Beregszászon. Mitracsek úr visszatér.* Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2019.

Nagy Zoltán Mihály: *A Sátán fattya.* Ötödik kiadás. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2019.

Weinrauch Katalin: *A múlt évek útján.* Elbeszélések, karcolatok. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2019.

Rákóczi Turulmadara. Összeállította Dupka György és Zubánics László. KMMI-füzetek XXIV. Beregszász, 2019.

Szabó Palócz Attila: *Varratszedés.* Versek. Kárpátaljai Magyar Könyvek 284. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2018. ISBN 978-615-5757-03-4

10 éves a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet. Összeállította Dupka György és Zubánics László. KMMI-füzetek XXIII. Beregszász, 2019. január 22. 169 old.

A tudat szunnyadó határőrei. Válogatás Kovács Vilmos műveiből. Összeállította: Marcsák Gergely. KVI-füzetek 2. Kálvin nyomda, Beregszász, 2019.

ELŐKÉSZÜLETBEN

Dupka György: *Magyar GULÁG-GUPVI rabok Euráziában. Felfedett nyomok Oroszország, Baskíria, Csecsenföld, Kaukázus, Ázsia régióiban.* Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2019.

Horváth Sándor: *Jelentés a mélyből.* Válogatott írások. Szerkesztő: Szemere Judit. A kiadvány megjelenését a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet támogatta. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2019.